AD PRÆLIMINAREM
enumerationem Causarum.

OB QVAS

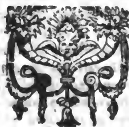
REX POSSESSOR

SUECIÆ, REGEM POLONIÆ AC HÆREDITARIUM
Sueciæ Regem bello
adoriri.

Quasi coactus sit,

RESPONSIO.

M. DC. LVI.

ILLVSTRISS.mo & Excellentiss.mo Principi Dno STEPHANO Comiti de Pilcza KORYCIENSKI, Regni Poloniæ Supremo Cancellario, Regiæq; Civitatis Varsaviens: Gubernatori &c. &c. Dño suo & Benefactori Colendmo.

Nicephorus Nicoymius, optimè feliciterq; agere.

Miraberis fortassis, Illustrissime & Excellentissime Dne, me Natione Græcum de rebus Polonicis disceptare, in re præsertim à Vestratibus silentio omnino prætergressa, seu potius contempta. Sed ne animo admiratione occupato ad legendum has, quas Excellentiæ Tuæ transmitto chartas accedas & impediaris, causas meæ scriptionis brevibus accipe. Fui, ut nosti, à teneris annis ad meliores scientias promotus beneficio Magni in Repub. Vestra Principis Viri Illustrissimi Gorayski Castellani Kioviensis nuper defuncti, eiusq; sumptu iuvenis adhuc Italiam, Gallias, & Germanias nobilis Peregrinus perlustravi. Cum illo postmodum interfui primo Lubecensi congressui, cum de pace perpetua cum Suecis ageretur. In Poloniam demùm redux, cum, vale dicto Patriis laribus, Romam illam Augustissimam Nationum omnium Matrem adire, ibiq; mansionem figere constituissem, Regia Castra tunc temporis ad Oppidum Zmaviec posita pertransiens, Tua promotione & beneficentia, Illustrissime & Excellentissime Dne pensione annua donatus, literisque Passus & commendatitiis à Regia Majestate munitus, huc me contuli. ubi literario otio meo Polonæ munificentiæ vacans, cum Eandem celebrare promerito non valeam, defensam eiusdem à futilibus hostium calumniis, [etsi ipsa per se apud peritos evanescere potuissent] lubens suscepi. Feci equidem hic quod in Decorum Statuis usu venit quorum capita cum præ altitudine floribus redimiri non possunt, Corona statuitur ad pedes. Et verè ad pedes Excellentiæ Tuæ, uti Primo Poloniæ Ministro status, Scriptum hoc meum venerabundus depono, nullo alio fine, nisi ut grati animi mei tesseram in Benefactricem meam aliquomodo promam, & erga Excellentiam tuam obligationum mearum memoriam nunquam intermorituram, saltem verbis, contestari valeam. Optimè Vale Illustrissime & Excellentissime Dne, meque Clientem Tuum Tuo favore prosequi perge. Dabam Romæ Quinto Non. Martii. Anno Dni 1656.

MEntis benè dispositæ, rectiq; Iudicij Decretum est: eum, qui in alium di- ere paratus sit, omni culpâ carere oportere; vt Proverbium Vetus hæc etiam Responsio nostra in fronte gerat. Hoc non observarunt Sueci, qui in sua præliminari enumeratione, maximo præsumptionum & interpretationum apparatu in Reges Remqpub: Polonam, variarum offensionum culpam rejicere conantur, conscientia sua minimè discussa, an ipsimet a culpa in alios rejecta sint immunes. In hoc tantum non injurij, quod, cum talia figmenta ædes Veritatis introire minimè deceat, jure-meritò ea præliminari nomine insignita voluerunt. Sed, ne verbis certare velle videatur, ostendetur brevi: Primo; Quid Reges, & (nomine Reipub.) Proceres Poloniæ, vigore Pactorum Stumdorffianorum præstare debuerint: Secundo; an contraverint vel omissione vel Commissione, idque iis rebus à Suecis in suo Scripto enumeratis: & Tertio; an ipsi Sueci potius non contraverint, & insuper per præruptas Inducias Iura Gentium enormiter non violarint, & omnes terminos justitiæ & æquitatis non sint prætergressi.

QVatuor, Reges Poloniæ essentialiora, durantibus viginti Sex Annorum Inducijs, & totidem Reges Sueciæ, præstare debebant.

Primo. *Omnibus hostilitatibus abstinere.*

Secundo. *In prajudicium & detrimentum alterius nihil moliri tentareve, vel per se vel per alios nec terra, nec mari.*

Tertio. *Controversias exortas, per Commissarios utriusq; Gentis ad Fines Livoniæ sopire, decidereq;.*

Quarto. *Tractatus intereà de pace perpetua instituere, & licet semel iterumq; non successisset, Inducias tamen sacrosanctè observare.*

Proceres verò sive Senatores Poloni, ad requisitionem Suecorum peculiariter fidejusserunt pro posse se opponere, ne à Rege suo Pacta violarentur Et ecce paucis verbis omnia enumerata, quibus Reges Proceresque Poloniæ adstringebantur.

Dividunt hic tempora Sueci, & asserunt alias injurias illis illatas esse tempore SERENISSIMI VLADISLAI Quarti gloriosissimæ memoriæ, alias, tempore SERENISSIMI SUCCESSORIS moderni IOANNIS CASIMIRI, Poloniæ & Sueciæ Regum.

Porrò, super injuriis tempore VLADISLAI prætensis, prætextum belli illati Suecos minimè fundare posse vel hinc patet, quod istæ injuriæ, (datæ tantum non concessæ) cum persona etiam interierint.

Sed, ne fidejussio Senatorum pro incompleta habeatur, & hinc deducatur causa belli, easdem injurias omnes ad lapidem Lydium facti & veritatis admovebimus.

Dicunt primo: *Tantùm abesse vt credi possit, BOTHIVM cum Militaribus copiis inscio & invito Rege Poloniæ VLADISLAO Quarto, tot Provincias & Ducatus dicti Regni* (Poloniæ) *ad infestandum armis* Livoniam *pervadere potuisse.*

Ad hoc respondetur: *Bothium* Colonellum fuisse Cæsareum, qui certâ militum manu Gedani & Regiomonti festinanter & insciis Magistratibus collecta, in Livoniam irrupit. An inscio vel conscio VLADISLAO Rege? hoc nemini constat, nec ipsis Suecis, qui ideo non assertivè sed tantùm consequentialiter irruptionem *Bothii* Regi Poloniæ adscribunt, dicunt enim: *tantum abesse vt credi possit*. Magna profectò dubicta-

dubietas illi rei accidit, quæ credi & non credi potest. Desunt ergo in hoc puncto certissima probationis argumenta, & nobis sufficit, quod Senatores, acceptâ hujus facti notitia, ulteriorem collectionem militum, ulterioresque in Livonia progressus stiterunt, fideiussioniq; suæ plenè satisfecerunt.

Instant hic Sueci, & pro maximo delicto habent, quod à Senatoribus Reipub. Polonæ Magniq; Duc: Lithuaniæ, *nihil tamen solatii retulerint.*

Ad hoc respondetur; Nescire, quid tandem solatii prætendant, dum omnibus moliminibus obviam itum, & motus omnes in Livonia sedati, nisi hoc prætendere vellent, Senatores Regem suum in Ius vocare debuisse, quod Polonis non est vsitatum; nam, licet liberas voces Amplissimus Senatus habeat, nihilominus ad indignitates erga Dominos suos nunquam descendit, hoc vno contentus, quod dicendi Libertate & Modestia contradicendi, quasi quibusdam Contrariis inter se harmonicè certantibus, omnes Regum suorum conatus ad effectum ritè perducuntur.

Ad consequentiam verò quam inde eliciunt, & ad suppositionem *de Exercitu Lithuano ad manus habito*, nihil respondere opus est, cum plusquam certum sit, Lithuanos tunc temporis Exercitum non habuisse, non poterat enim esse in spatiis imaginariis, nec colligini sine Comitiorum consensu. Exercitum porrò paratum non habere & aliquem lædere velle, pars insaniæ esset; Ergo maximè à Veritate alienum est, *scientibus & impellentibus Polonis hoc accidisse.* Et ecce quomodo statim in principio, præsumptionibus minimè probabilibus laborare incipiunt.

Quod *Crockovius* Cæsarianus Exercituum Dux *in Pomeraniam ver Poloniam insperatè irruperit*; Verum est: Sed, quod à *Parte Polona averti potuisset*, negatur. Nam vi Pactorum obli-

 gavit

gavit se Respub: omnem adsistentiam contra Sueco
denegare; sed non invenitur in Pactis, quod tene
Suecorum inimicis bellum gerere; cum ad hunc fi
fuisset alere Exercitum; ad quod, memoratorum P
vigore, non adstringebatur. Ex ista ratione non pot
diri necreditus. Imo, iste sicuti transitus tam fuit in
quod multi ex Proceribus & insigniori Nobilitate
Poloniæ, sese discrimini subducendo, nescij quæna
essent, & quid sibi vellent, Posnaniæ se receperunt.
Crockovius transitus prius per Civitatem, postmodu
eandem vigere, nec ad resistendum pares essent (num
tur enim sub Crockovij signis septem militum millia
situm penes Civitatem concesserunt, receptis ante
obsidibus octo sui Exercitus Ducibus, (Vulgo Colon

Ad roborandum deinde istud prætensi hostilis
dicium, gratis Sueci hæc adjungunt: *haud satis fuisse Po*
ckovio transitum indulsisse, verum etiam ex Pucensi Fortal
in Borussia locis, auxilia & tormenta eidem submisisse. Quo
quantum, à veritate alienum sit, vel hinc liquet, quoc
bus prædictis opus non fuisset, si Poloni ex Pucensi f
dedissent tormenta & auxilia, vel talium conatuum f
sentientes sive conscii fuissent. Ad hæc, nulla torment
Crockovius quando per Poloniam transiit, præter du
Campestria, uti etiã verisimile est, cum celerem suã ex
tormentorum bellicorum pondere remorari minime

Verumenimverò, quandoquidem de improviso
mediabili Crockovij transitu mentio incidit, interro
cet Suecos, quando illis transi us per Poloniam nega
Forsan tunc temporis, quando illorum Gnalis Banner
sarianis copiis circum septus, uxorem suam cum omni
pedimentis & curribus multa gaza onustis, adhibita n
centorum Equitum custodia, per Poloniam transmisi
me

meraniam? Forsan, quando eadem Bannerij Vxor omni humanitate & securitate Posnaniæ recepta fuit absq; obsidibus? Quare Cæsariani non habuerunt hunc transitum pro Indicio hostilis Polonorum animi; imo illam spoliorum totius Germaniæ onustam, persecuti sunt vsq; ad fines Poloniæ tantum, & eosdem Pertransire nō ausi; Vbi è contra, Sueci Crockouiū Persequentes Polonicas ditiones Suecica licentia ingressi, eundē vsq; ad Fluuiū Notes, & fortalitiū Vsciæ insecuti sunt.

Sed prætermissâ istâ, ne gratitudo in Suecis requiri videatur, *ad enormes machinationes circa Insulam Oeseliam* transire liceat. Quia vero rem hanc Sueci tātā inoluunt nube obscuritatis, vt non facile sit conycere, quid sibi voluerint, & de quo conquerantur, operepretium erit Paucis rem vt se habet, & vt gesta fuit exponere, vt toti Orbi inanitas huius expostulationis patere possit.

Pertinet medietas huius Insulæ ad Episcopatum Vendēsem in Liuonia? quæ medietas tempore Cruciferorum à Ioanne Meninghausen Vendēse Episcopo, Regi Daniæ, saluo Iure retractus, oppignorata fuit, & hoc Iure in Danorum manibus ad hæc vsq; nostra tempora permansit. Bello deniq; nō ita pridem inter Suecos & Danos exorto, & subsequenter sedato, cum Rex Daniæ Christianus Quartus vigore pactorum Bromsebroensium, de integra illa Insula Succis cederet, Rex Poloniæ VLADISLAVS, Camerarium suum *Bergkium* mittit ad præcustodiendum Ius suum, quod Ei super illius Insulæ medietate vti Liuoniæ Duci cōpetebat, ista adiecta clausula: Saluis Induciis. Vnde ergo tantus fragor oritur & tanta læsio? forsan non licet tempore Induciarum Ius suum præcustodire, quando silentium præiudicium inuoluit? Vel autumāt Sueci, quod per illas Inducias Reges Poloniæ Ius amiserint in Livonia? & quod illis non liceat post illarum expirationem si aliter interea non fuerit Iure transactum, eandem Provinciam

Armis

gavit se Respub: omnem adsistentiam contra Suecos cuilibet denegare; sed non invenitur in Pactis, quod teneatur cum Suecorum inimicis bellum gerere; cum ad hunc finem opus fuisset alere Exercitum; ad quod, memoratorum Pactorum vigore, non adstringebatur. Ex ista ratione non potuit impediri nec reditus. Imo, iste sicuti transitus tam fuit insperatus, quod multi ex Proceribus & insigniori Nobilitate Majoris Poloniæ, sese discrimini subducendo, nescij quænam copiæ essent, & quid sibi vellent, Posnaniæ se receperunt. Et cum *Crockovius* transitus prius per Civitatem, postmodum penes eandem urgere, nec ad resistendum pares essent (numerabantur enim sub Crockovij signis septem militum millia.) transitum penes Civitatem concesserunt, receptis ante omnia pro obsidibus octo sui Exercitus Ducibus, (Vulgo Colonellis.)

Ad roborandum deinde istud prætensi hostilis animi indicium, gratis Sueci hæc adjungunt: *haud satis fuisse Polonis, Crockovio transitum indulsisse, verum etiam ex Pucensi Fortalitio, aliisq; in Borussia locis, auxilia & tormenta eidem submisisse.* Quod omne, quantum, à veritate alienum sit, vel hinc liquet, quod obsidibus prædictis opus non fuisset, si Poloni ex Pucensi fortalitio dedissent tormenta & auxilia, vel talium conatuum sive consentientes sive conscii fuissent. Ad hæc, nulla tormenta habuit Crockovius quando per Poloniam transiit, præter duo parva Campestria, vti etiã verisimile est, cum celerem suã excursionẽ tormentorum bellicorum pondere remorari minimè voluisse.

Verumenimverò, quandoquidem de improviso & irremediabili Crockovij transitu mentio incidit, interrogare licet Suecos, quando illis transitus per Poloniam negatus fuit? Forsan tunc temporis, quando illorum Gnalis Bannerius Cæsarianis copiis circumseptus, vxorem suam cum omnibus impedimentis & curribus multa gaza onustis, adhibita mille ducentorum Equitum custodia, per Poloniam transmisit in *Po-*

meraniam

meraniam? Forsan, quando eadem Bannerij Vxor omni humanitate & securitate Posnaniæ recepta fuit absq; obsidibus? Quare Cæsariani non habuerunt hunc transitum pro Indicio hostilis Polonorum animi; imo illam spoliorum totius Germaniæ onustam, persecuti sunt vsq; ad fines Poloniæ tantum, & eosdem Pertransire nō ausi; Vbi è contra, Sueci Crockouiū Persequentes Polonicas ditiones Sueciea licentia ingressi, eundē vsq; ad Fluuiū Notes, & fortalitiū Vsciè insecuti sunt.

Sed prætermissā istā, ne gratitudo in Suecis requiri videatur, *ad enormes machinationes circa Insulam Oeselium* transire liceat. Quia vero rem hanc Sueci tātā inuoluunt nube obscuritatis, vt non facile sit conijcere, quid sibi voluerint, & de quo conquerantur, opere pretium erit Paucis rem vt se habet, & vt gesta fuit exponere, vt toti Orbi inanitas huius expostulationis patere possit.

Pertinet medietas huius Insulæ ad Episcopatum Vendēsem in Liuonia? quæ medietas tempore Cruciferorum à Ioanne Meninghausen Vendēse Episcopo, Regi Daniæ, saluo Iure retractus, oppignorata fuit, & hoc Iure in Danorum manibus ad hæc vsq; nostra tempora permansit. Bello deniq; nō ita pridem inter Suecos & Danos exorto, & subsequenter sedato, cum Rex Daniæ Christianus Quartus vigore pactorum Bromsebroensium, de integra illa Insula Suecis cederet, Rex Poloniæ VLADISLAVS, Camerarium suum *Bergkium* mittit ad præcustodiendum Ius suum, quod Ei super illius Insulæ medietate vti Liuoniæ Duci cōpetebat, ista adiecta clausula: Saluis Induciis. Vnde ergo tantus fragor oritur & tanta læsio? forsan non licet tempore Induciarum Ius suum præcustodire, quando silentium præiudicium inuoluit? Vel autumāt Sueci, quod per illas Inducias Reges Poloniæ Ius amiserint in Livonia? & quod illis non liceat post illarum expirationem si aliter interea non fuerit Iure transactum, eandem Provinciam

Armis

Armis recuperare, sicuti armis occupata fuit? Verè, si illorum Gubernator nihil majus pro Patria præstitit præter hoc, quod Bergkio sine ulla Induciarum læsione agenti, (tantum abest, quod inermis tam ipse quàm Rex ejus Insulanos ad defectionem sollicitaverit) quod Bergkio, inquam, Actum Iuris necessarium impedire conatus sit, grande præmium refert, quod tot cumulatur laudibus, & vix observatam Patriam Triumphali Coronâ non redimitur.

Quod verò subsequentem *Tentationem fidei Subditorum Regni Sueciæ in Livonia* expobratam attinet; patet ex rationibus directi in Livoniâ dominij supra prætactis, licuisse semper Regi *VLADISLAO*, licuisse Successori moderno, & quousq; de Livoniâ aliter non transigatur, licitum futurum fore omnibus Successoribus, illius Provinciæ Populos, quando de intolerabilibus conqueruntur gravaminibus, ad eorundem tolerantiam confirmare; quod à Suecis vocatur *Tentatio fidei Subditorum & Pactorum Violatio*. Iudicet Orbis, an Paterno directi Domini officio in Subditos, injuriosis Armis occupatos, tale nomen conveniat, & an res sit vetita necne?

Ad extremum, Nihil evidentius probare potest scripti sivè mavis enumerationis Sueticæ levitatem, quam quod sequenti articulo, cum Suecus conquestus esset, certas quasdam molitiones cum Christiano Quarto Daniæ Rege, cumq; Arnheymio & Baudisio in perniciem Sueciæ initas fuisse, statim postea hæc verba subjungit: *quæ singula recensere longum foret, & à proposito nobis compendio alienum*. Quasi nimirum si quid in eâ re veri haberetur, id brevitatis studio lubens omitteret. Ecce quomodo pergunt Vniverso illudere Orbi, & scripto publico Populorum credulitati imponere.

Sed esto, quod Rex Daniæ, Arnheymius & Baudisius nescitur quid agere debuerint. Sufficit, quod ex hoc nullum Succis evenirit damnum. Et hinc inferri potest, quod etiamsi

verum

rerum fuisset, (quod nescitur nec conceditur) Senatus, impediendo ne conatus prætensi ad effectum deducerentur, suas partes egregie obivit, & suæ obligationi per totum hoc tempus plenissimè satisfecit.

Tempora jam SERENISSIMI VLADISLAI IV. emensi sumus & vllam injuriam Suecis, vel violentiam Induciis, nec à Rege nec à Repub. illatam fuisse invenimus.

Ascendit ergo Regium Poloniæ Thronum Serenissimus & Potentissimus Princeps ac Dominus, Dom. JOANNES CASIMIRVS, Induciis cum Possestrice Reginâ & Regno Sueciæ ex parte Polonorum integris. Videre porrò operepretium est, an illas (vti Sueci præsumunt) tempore sui Regiminis sive ille, sive Resp. violaverit, nec ne?

Occurrit primò grave illud crimen, *quod in commercio Literarum, cum præfata Regina latina lingua vti noluerit.* Proh Dii Immortales! Quando desinetis istis nugis illudere Orbi? Hæccine est causa bellorum? apud vos idiomata & omissio titulorum sunt præjudicia & læsiones tales, vt nonnisi ruptione Fæderum, Regnorum devastatione, ferro, igne, cædibus, & rapinis expiari debeant? Hinc clarum habet Polonia & Lithuania indicium, Moschum, vobis suggerentibus & persuadentibus, ex simili prætextu bellum illis intulisse. Equidem si daretur, Regem Poloniæ ad Idioma aliquod vel ad dandum certos & specificatos titulos ex pacto aliquo obstrictum esse, quod non datur, sufficeret in tali casu literas non recepisse.

Deinde, quod sequitur *de defectione subditorum in Livonia, etiam ad sudorem usque sollicitata, & de consiliis Riga capienda, tum quod Gentem Cozacorum sæpius in litaverit vt in Livoniam irrumperet* fictionem, levitatem, & vanitatem scripti Suetici magis atque magis ostendit. Nam, quis sani judicij credet unquam, Regem

Poloniæ, qui à primordiis Regni sui usq; ad præsens tempus Ditiones sibi subjectas multo sudore bello tueri à multorum hostium inundatione coactus est, aliena oppugnare cogitasse, Quæ verisimilitudo, Eum Sueticas Inducias rumpere voluisse? nullo alio fructu, nisi vt novum bellum contra se excitaret, & aliis Hostibus etiam Suecos adjungeret? Quæ possibilitas, vt Cozacos, qui tanto Terrarum spatio sunt à Livonia dissiti, & hoc ipso tempore bellum ipsis erat cum Polonia, à qua se separaverant, ad aggrediendam armis Livoniam non dicam converteret, sed super hoc consilia cum illis communicaret? O veritatis amantes & Pactorum observantes! vobis dedit DEVS in præmium vestræ probitatis, quod soli perspicaciam habeatis ingenij & judicij, ideo vel simplici verbo imponere aliis ad libitum posse, vobis metipsis facile persuadetis.

Verum, jam ad tractatus pacis perpetuæ Lubecæ institutos devenimus, circa quos Sueci suo scripto omnium protelationum fucatæq; tractationis culpam in Polonos rejicere conantur.

Appellare hîc liceret Mediatorum Iudicium, qui Viri Magni & omni exceptione majores controversiam hanc optimè decidere nossent. Ipsos siquidem non latuit, Serenissimũ Regem Poloniæ illud in hoc passu præstitisse, ad quod de rigore nunquam tenebatur. Nam, cum nulla alia bellorum omnium inter vtrumq; Regem causa extiterit, quam quod Poloniæ Rex Sueciæ Regno spoliatus, ejus tamen nomen & titulum non omitteret, quis non videt, quod ante conclusionem totalem pacis perpetuæ, hoc titulo & insigniis cedere minimè adstringi poterat? Nec dicatur, quod vigore Pactorum tenebatur, quia per totum Instrumentum Induciarum nihil tale positivè invenitur. Tantum in principio Instrumenti, vbi per modum narrationis vtrorumq; Regis & Reginæ nomina apponere necesse erat, etcæterationibus tituli àb vtrinque

que sunt suppressi. Quo medio vsi sunt postmodum etiam in commercio literarum, non ex pacto sed explacito, ad tollendas controversias. Apparet ergo, quod Rex optimus, insuppressionem tantisper titulorum & Insigniorum suorum in ipsis præliminaribus, (absq; tamen præjudicio in quantum principale negotium optato effectu careret, de quo extat protestatio Legatorum) consentiendo, protelationibus non studebat, sed, quantum in illo erat pacem cupiebat vt quieti & tranquillitati vtrorumquè populorum consuleret, quorum vni electivo Iure, alteri naturali, erant sui: nec affectum erga istos in omnem eventum cùm titulo deponere intendebat.

Quod Legatos attinet, certum est, eos etiam Polono candore & sinceritate semper egisse: nec per illos stetit, quin pax perpetua inprimo Lubecensi congressu totaliter concluderetur. Verum, Legati Suetici, arcano quodam fine, difficultates difficultatibus nectendo, ad libitum præliminaria protrahere cupiebant; quod clarè patet ex objectionibus ad titulum & insignia Regni Sueciæ simul & vna Polonicis Legatis non propositis, sed data opera meditatoq; consilio de titulo & insigniis diversis egere temporibus. Intendebant nimirum vel tractatus protelationibus producere, vel in ipsis præliminaribus Ius suum injuriosum ad Regnum lucrari. Legati Poloni è contra, innixi rationi & æquitati hoc habebant in mente, non nisi cum ventum fuisset ad negotium principale, de Iuribus & modo satisfactionis disceptare. Extat Rescriptum dilatorium Commissionis ab ipsis Legatis Sueticis subscriptum & in manibus Christianissimi Regis Legati depositum, vbi nec minimam dilationis culpam in Polonos retorquent; imo in illis sinceram faciendæ pacis voluntatem deprehendisse fassus est semper Gallicus Legatus. Quod Rescriptum, ad meliorem omnium informationem, de verbo ad verbum hic inserere placuit.

TENOR RESCRIPTI.

CUm juxta induciarum Pacta Stumdorffiana anni Millesimi Sexcentesimi TrigesimiQuinti, hortantibus etiam communibus amicis Principibus*, ac* Rebuspublicis*, Celsissimoque* Duce Curlandiæ *rem promovente in consilio pacis perpetuæ inter* Reges Regnaque *Sueciæ & Poloniæ stabiliendæ, eousq; ventum fuerit, ut præfixo tempore à Christianissimo* REGE *Primario Mediatore cum ipsis Regibus, tum & cæteris mediatoribus, Commissarij utrinque delecti sub finem proximè præteriti Veris, cum Christianissimi* REGIS *Consiliario secretiore, & ad hoc Tractatus pacis Legato Plenipotentiario Illustrissimo* Domino Petro *Chanut in loco acceptato, convenerint, factum sit, ut in ipso dehinc aditu conventus, difficultates quædam subortæ moras objicerent, unde susceptum apparato multo negotium, eò prolabi jam instante hyeme videbatur, ut re prorsus infecta & penè non tentata discessio fieret. Indignum verò foret, si præter expectationem tanta molitio ad utriusq; Gentis concordiam, & emolumentum instituta, incassum caderet, suadente præsertim Christianissimi* REGIS *Legato, & fidem interponente, quod, cum frequentibus colloquiis sinceram in utriusq; partis Commissariis faciendæ pacis & ineundæ amicitiæ voluntatem deprehendisset, spes certa melioris eventus affulgeret, ejusq; promovendi gratia media quadã ab eodem Legato proponerentur:* Nos, *sub liberâ ratiha-*

ta tihabitione Serenißimæ Reginæ Dominæ Nostræ Clementisſimæ, conſenſimus & convenimus, ut congreſſus hic noſter ſecundum ſupradicta Pacta Induciarum reaſſumatur ad viceſimam diem menſis Aprilis ſtilo veteri Anni Milleſimi Sexcenteſimi Quinquageſimi Secundi proximè inſtantis, quâ præfigente Christianiſsimo REGE, eadem tractatio pacis inchoabitur, & includetur ſpatio duorum menſium Maij ſcilicet & Iunij: quo emenſo, liberum erit utriq; parti à conventu abſcedere. ILLÆSIS INDVCIIS, *quamvis negotium nondum ſit ad finem perductum, niſi ex mutuo conſenſu terminus iſte fuerit prorogatus. Et quo planior expeditiorq; fiat tractandi ratio, ubi captum fuerit futurum iſtud colloquium, per continuatam Chriſtianiſsimi* REGIS *mediationem, eodem quo ſuſcepta eſt ſtudio à ſua Maieſtate, eademq; diligentia & integritate, qua per ſupramemoratum Legatum eſt adminiſtrata, procurabitur medio tempore, ut quæ hactenus cauſæ huius conventus progreſſui obfuere, tollantur, ipſiuſq; diſceptationis materia, quo fieri dabitur modo, tractabilior evadat. Hanc verò conventionem & ſponſionem ita demum valere volumus, & vim habituram intelligimus, ſi quemadmodum eam in ſupradicti Legati Domini Chanut manibus concredimus, ſic etiam par omninò conventio & ſponſio huic noſtræ ex æquo reſpondens à parte Poloniæ, apud D. Legatum deponatur, ab Illuſtriſsimis, Illuſtribus, Magnificis, & Generoſis D. Dominis Legatis Polonicis. In horum fidem præſentes literas manibus noſtris ſubſcripſimus & ſigillis noſtris firmavimus.*

 Lubecæ

Lubecæ, Octobris secunda die Anni Millesimi sexcentesimi Quinquagesimi Primi.

Ioannes Adler Salvius. | *Schering Rosenhane.*

L.S. | L.S.

Hans Wachtmester. | *Laurentius Canterstein.*

L.S. | L.S.

Exemplar Originale Conventionis supratranscriptæ depositum est in manibus meis ab Illustrissimis D. D. Legatis Sueticis in eo nominatis, hic Lubecæ die duodecima Mensis Octobris Anni Millesimi Sexcentesimi Quinquagesimi Primi.

Chanut.

L. S.

De sufficientia Plenipotentiæ non possunt sine læsione veritatis conqueri Sueci. nam fuit & in primo congressu sufficientissima: tantum de Regio titulo controversia agitabatur; quem non temerè, sed ex rationibus superius allatis, Poloni jure defendebant, & Sueci allegabant factum tempore *VLADISLAI*, qui Plenipotentiam dederat ommisso Sueciæ titulo. Sed in secundo Lubecensi congressu, cùm Legati Poloni Plenipotentiam attulissent, ad normam *VLADISLAVIANÆ* conceptam, hoc est. sola omissione tituli Regni Sueciæ, adversæ partis Legati controversiam excitarunt circa sigillum, nimirum

nimirum quod in eo Regni Sueciæ insignia continerentur.

Sistamus hic nos quæso parumper & rem prout gesta fuit animo revoluamus. Moniti Legati Polonici in primo Lubecensi congressu, vt Plenipotentiam ad instar Vladislavianæ adferrent. Satis fecerunt. De sigillo nulla tunc facta mentio, & in Vladislaviana Plenipotentia nihil amplius erat ommissum præter titulum, alia insignia omnia in sigillo continebantur. Quis ergo sanæ mentis poterit vnquam dilationem hanc Polonis imputare? Imo, quis non videt apertè subterfugium Suecorum, eo fine, ne pax concluderetur antequam eorum secretæ in perniciem Poloniæ molitiones opportuniori tempore erumpere possent?

Pergunt nihilominus vlterius & queruntur, quod *quã vis Rex Poloniæ significasset velle se Legatos suos Reiq. pub. Polonæ Stockolmum mittere, ut coram Rege* (Possessore moderno Sueciæ) *tractatus pacis auspicarentur absolverenturq. Nihilominus missus tantùm Internuncius, qui nullas ad tractandum statuendumq. de pace perpetua plenipotentias adduxit.*

Quasi majore documento, opus est ad probandum, conclusionem pacis impensè desiderari, præter hoc, quod quis se offerat ad locum Residentiæ alterius Legatos mittere? Præstitit hoc de facto Rex Poloniæ, qui non tantum Internuncium illum, sed paulò post Comitem de Leszno Palatinum Lanciciensem Principem Virum Genere, experientiâ & dignitate in Rep. eminentem Legatum Suum extraordinarium, cum alio Legato Viro Illustre, cujus nomen nos huc vsque latet, Stockolmum misit plenariâ instructos potestate, quos nihilominus oblivione præterierunt.

Præteriissent forsan etiam Internuncium, nisi subiungere voluissent querimoniam de annis Regnorum ad calcem literarum fidei adnotatis, quod pro non parua injuriâ repu-

tant. Sed discant, Poloniam nomine plurali quandolibet uti posse sicuti Gallia & Hispania, & de facto aliquando utitur: & assuescant non indignari, quando *Rex* solius *Poloniæ* annos suorum *Regnorum* ad calcem literarum in plurali annotare jubet, nam unum *Poloniæ Regnum* ex pluribus *Regnis*, imò vastis Imperijs coaluit. Quis enim nescit, dividi *Poloniam* in Majorem & Minorem? Quis, Ducatum, imò Imperium Kioviense, olim ipsis Orientis Imperatoribus formidabile, extitisse dubitat? quod, ni Schisma obstitisset, longo temporis cursu titulo & reipsa, dignitate potentissimi *Regni* gavisum fuisset. Quis ignorat, fuisse aliquando Haliciæ *Regnum*, quod nunc per incorporationem *Russiæ*, *Poloniæ* Minori adjunctum est? Ex quibus rationibus exemplo aliorum *Regum*, *Regi Poloniæ* etiam jurè tribui debet titulus *Regis Poloniarum*, vel *Regnorum Poloniæ* quod vnum est.

Sed audiamus, amabo, quid non licere *Regi Poloniæ* prætendunt Sueci: *Sed quod inter præcipua* (inquiunt) *merito censeri debet ne quidquam intactum relinquerent Rex Poloniæ, quo iugulum Status Suetici posset, peregrinas etiam classes in mare Balticum non ita pridem inducere est conatus; fœderaq; cum variis Principibus Populisq; qui dictum mare accolunt ac frequentant inire, S. R, Maiestate sola exclusa; ut luce Meridiana clarius sit, dictas classes adversus S. R. Mtē: Regnumq; Sueciæ fuisse destinatus.*

Novum vere & insolens genus querimoniarum. Sueciæ *Regi* cum penitus nulla superesset ratio de *Rege Poloniæ* expostulandi quasi molitus aliquid fuisset adversus Sueciæ *Regnum*, gravissimè conqueritur, non quod externas classes in mare Balticum induxerit, sed quod eas inducere conatus sit. Queritur, non quod cum exceptione *Regni* Sueciæ fœdus sancitum fuerit, sed quod sancire id voluerit. Queritur, non quod violato fœdere classem adversus Sueciam Poloniæ *Rex* instruxerit, sed quod nimirum hoc in animo habuisse

videatur.

videatur. Cum quo tandem justam causam bellandi non habebunt Sueci, si tales præsumptiones ad arma justificanda sufficient.

Sed esto: Remotarum gentium classes ad mare Balticum invitaverit: Fœdera cum diversis Principibus & Populis statuerit, quid tum? dummodo non adversus Sueciam, fœdus non violatur, non infringuntur induciæ. An ergo regnante Rege Sueciæ nemo regnabit? nec licebit Regibus instruere classem, aut fœdus sancire quando ita videbitur, cum hoc semper authoritati summæ coniunctum sit? Quare Sueciæ Reges quando illis libuit hoc iure vsi sunt & nunc utuntur? Vnde istud Privilegium quod mare Balticum soli Regno Sueciæ adstrictum sit Polonis & Danis exclusis? Nonne stupiditas summa foret, Reipub. Polonæ liberum vsum Maris vel negare vel controvertere, quæ integro littori à Cassubia Pomeraniæ contermina incipiens, vsq; ad fines Moschoviæ dominatur? Satis, me hercle, impedimenti habet navigatio ab instabilitate & ferocia ventorum. Quid putamus, quale impedimentum habitura foret, si etiam nutum Suecorum ad pandenda in Mari Baltico vela expectare oporteret?

Verum enim vero, ad quid perditio ista temporis? probando nimirum, Inducias tempore Serenissimi *IOANNIS CASIMIRI* moderni Poloniarum & Sueciæ Regis ex parte eius inuiolatas semper mansisse. Ipsimet Tractatus pacis, Lubecæ & non in finibus Liuoniæ instituti, abunde testantur, Indicias ipsas numquam per ipsum violatas fuisse. Nam, in casu violationis, ex præscripto ipsarum Induciarum, utriusq; Gentis Iudices, petente parte læsa, ad fines Liuoniæ congregari opus fuisset. Patet ergo, nullam fractionem fœderum ex parte Polona intervenisse & tractatus Lubecenses institutos fuisse tantum, ut de perpetua pace stabilienda durantibus Induciis consilium iniretur.

D Sed,

Sed, & ipsimet Sueciæ Legati circa discessum ex primo Lubecensi congressu (vti ex præinserto Rescripto, literis Reginæ Christianæ ad Legatum Gallicum datis postea confirmato, videre est) testati sunt, se vnanimi consensu & propter difficultates quasdam subortas congressum & tractatus pacis in aliud tempus differre *INDVCIIS* tamen *ILLÆSIS* manentibus.

Hoc idem denium Rex Possessor modernus Sueciæ in literis denuciatorijs injuriosæ suæ assumptionis ad Regnum *ILLÆSAM CONTINVATIONEM INDVCIARVM* disserte confirmat; Quarum literarum ecce tenor sequitur.

TENOR LITERARVM.

NOs Carolus Gustavus Dei Gratia Suecorum, Gothorum, Vandalorumq; Rex, Magnus Dux Finlandiæ &c. &c. &c. Serenißimo Principi, Fratri, Consanguineo, Vicino & Amico Nostro charißimo, Domino IOANNI CASIMIRO Regi Poloniæ Magno Duci Lithuaniæ &c. &c. &c. Salutem & omnia prospera.

Serenißime Princeps, Frater, Consaguinee Vicine & Amice Charißime. Cùm illius motu, qui cuncte mortalium disponit Regesq; Regnis dat, visum sit Serenißimæ ac Potentißimæ Principi ac Dominæ, D. Christinæ Dei gratia Suecorum Vandalorumq; Reginæ, Magnæ Principi Finlandiæ &c. &c. &c. Matri Nostræ, omni filiali cultu ac veneratione prosequendæ, plusquam Materna cura amoreq; erga Nos, atq; certis de causis gubernaculis Imperii hæreditarii se abdicare, summamq; rerum ad nos, accedente omnium Ordinum huius Regni consensione, transferre, sequentibus confestim coronationis nostræ solemnibus, alienum ab Obfficio animoq; nostro

nostro fore judicavimus, nisi exordio Regiminis nostri DEum Optimum Maximum precaremur, ut hoc Orbi Christiano, nobis Regnoq; Nostro & Serenitati Vestræ, communibus què Amicis felix ac faustum esse velit, & Serenit. Vram, considerantes scilicet illum propinqui sanguinis nexum, qui nos cum eâdem jungit, atque antiquam illam inter utraque hæc Regna necessitudinem per complures jam annos Induciarum Pactis restauratam continuatamq; *de hisce Imperii nostri auspiciis edoceremus, atq; omnia prospera Serenitati Vræ* Poloniæque *Regno ac Populo comprecaremur; denique Officia Nostra paratissima, & quæcunque ab Amico & tam propinquo sanguine procedere possunt, fidem optimo affectu deferremus. Proinde, si qua in re gratam Serenitati Vestræ operam præstare poterimus, est quod Nobis indicet, ita de Nobis dispositura, quemadmodum utrique Nostrum conducere existimaverit, prout Nos etiam confidimus, Serentem Vram hunc affectum Nostrum pari erga Nos Regnumque Sueciæ voluntate pensaturam Has literas perferendas, & si opus fuerit explicandas uberius tradidimus Ministro Nostro Dantisci Egregio & Spectabili nobis sincere fideli Ioanni Kock, quem ut Srnitas Vra Nostri causa benevolentiâ suâ complecti velit, rogamus, confidimusque. Quibus finientes* Deum *veneramur ut Serenitatem Vram tueatur florentem & incolumem, latisque & secundis rebus semper gaudere sinat. Dabatur in Regiâ Nostrâ Stockolmensi die 3. Iulii Anno D. 1654.*

Serenitatis Vestræ,
Bonus Frater Consanguineus & Amicus,
Carolus Gustavus.

Ex quibus argumentis & documentis, præsertim vero ex propria ipsorummet Suecorum confessione vnicuiq; clare patere potest, Reges & Rempublicam Polonam sanctitatem Induciarum nec ommissione nec commissione vnquam violasse, quod ad probandum assumpseramus.

Examinandum nunc restat Tertium Responsionis nostræ punctum, nempe, an Sueci easdem observarint; an studium pacis & amicitiæ, quod pleno ore sonitant, actionibus comprobarint: & an justè arma sumpserint ad Poloniam invadendam, nec ne? & quidem exordio ab illa actione sumpto, quæ & si parum vel nihil ad rem præsentem facit, tantopere nihilominus in scripto Suetico decantatur, & pro irrefragabili sinceræ amicitiæ ac propensæ voluntatis argumento allegatur.

Iactant enim, Reginam Christinam post mortem Regis Vladislai, Serenissimos Principes eius Fratres Poloniæ Ordinibus literis suis ita commendasse, vt eius intercessione Serenissimus *IOANNES CASIMIRUS* Regnum adeptus sit; inde inferentes magnitudinem amoris quo Suecia in Principes Poloniæ ferebatur; studium pacis & confidentiæ stabiliendæ quod in sinu fovebat: & gratitudinem, quæ ab iisdem Principibus illi debetur.

Respondendo: ommittere liceat narrationem iniuriosi conatus Ducis Sudermaniæ Caroli, quia quibusdam malis Consiliariis specie politicæ prudentiæ circumuentus & seductus, Anno 1595. Regem Poloniæ & Sueciæ Sigismundum Tertium nepotem suum Regno hæreditario spoliavit, quod (Deo volente) seorsiuo scripto examinabitur, & tantum sufficiat innuere Domum Carolinam intuitu istius spolii obstrictam fuisse Domui Sigismundianæ, non tantum apud Ordines pro Regno Poloniæ intercedere, verum Regnum ipsum Sueciæ restituere. Sed ad alia.

Teneba-

Tenebatur Regina, Principibus Polonis hoc officio suffragari ex gratitudinis nexu, Regia illa nempe animi magnitudine devincta, quam VLADISLAVS, Gustavo Christinæ Parente mortuo, exercuit; qui cum turbas tum temporis in Suecia excitare potuisset, tenera tamen atq; infirma eius ætate ad privatam vtilitatem abuti noluit.

Tenebatur, ex communi consuetudine, nec officium hoc Christinam prætermisisse decebat, quin magis suæ existimationi quam alterius vtilitati nocuisset. Turpe enim & indecorum videri poterat hoc Iudicii sui testimonium Serenmo *IOANNI CASIMIRO* Consanguineo suo saltem specie tenus non impertiri, quod illi tot Principes non tam arcta cum eo consanguinitate conjuncti, propensa tamen animi voluntate tribuerunt.

Sed esto: non potuit patere Serenissimo *IOANNI CASIMIRO* via ad Regium Poloniæ Thronum conscendendum, nisi ex Suecorum Principum literis. Scripserunt. Conscendit. Verùm cum ex ista superficialitate de intentione, qua ad hoc factum accesserunt minimè constet, operepretium erit illam ex subsecutis actionibus indagare, vt quid & quantum ipsis debeatur, inde metiri possit.

Emanarunt haud multo post (certe ex consilio Suetico) sub Christinæ nomine literæ, (quarum Originale extat) quibus defectio Civitatis Gedanensis sollicitabatur, & modus executionis proponebatur ordiebaturq;. Sed frustra. Novit namq; prudens & circum specta illa Civitas semper metiri, quantum honorificæ Quietis & non fucatæ Vtilitatis ex Polonici Imperij & suæ Fidelitatis mixto illi resultet. Ecce Claudicamus in principio. Concordantne hæc? commendare aliquam ad Regnum & statim primarias ejus Civitates clavesq; Provinciarum ad defectionem sollicitare.

Deinde, Vice Cancellarium Poloniæ Iure mediante degradatum, consensuq; omnium Ordinum Perduellem declaratum fovere Stokolmi, pensione etiam adhibitâ, non dubitârunt: nec ab hoc abducere illos potuerunt vel punctum secundum essentiale pactarum Induciarum, cui contraveniebant vel respectus Iuris Gentium, quod lædebant exemplo omnibus dominantibus pernicioso. Forsan meditabantur illo uti ad amorem conciliandum inter Regna, & amicitiam sinceram ineundam inter Reges; & vnicuiq; volenti fuisset credibile, nisi hæc duo sequentia omnem fidem corrupissent. Primum: miserat Regina Christina, Internuncium suum cum Literis ad Serenmum modernum REGEM POLONIÆ, sed principaliter in mandatis habuit (patuit ex facto) complures literas clanculũ distribuere à prætacto Vice Cancellario ad Optimates quosdã virosq; Nobiles datas, quibus eos non obscurè ad perfidiam hortabatur. Et cum ex eis multi ipsas illas literas Regi obtulissent, Rex vero literis suis apud Reginam de hoc conquestus esset, Magnanima illa Princeps vi veritatis convicta conticuit, nihilquè ad literas respondere jussit. Secundum: Manifestum ejusdem Vice Cancellarij Stokolmij typis mandare permiserunt, quo Majestatẽ Regiam Legitimi Domini sui enormiter lædebat; insultabat Patriæ; in viros conditione, qualitate, gradu Illustres debaccabatur; & Rebellionum omnium Parentes (Odium & Contẽptum Regis & Regiminis intellegimus) in Populis excitare conabatur. Reverà, si hæc amoris sunt effectus & signa desiderii sinceræ amicitiæ ineundæ, liceat alia nomina ab omnibus ante actis sæculis in summo pretio habita, in posterum detestari.

Cosaci quoq; in sua contumacia confirmati & ad fœdus cum Reginâ invitati, satis testantur, Suecos Regem optasse, sed (moribus antiquis) illum sine Regno videre voluisse. Verebantur enim, ne per pacem & vnionem partium Polonam

Rempb:

Rempb: constituentium, occasio invasionis præmeditatæ ante armorum præparationem elaberetur, & spe præconcepta dilatanda Imperij frustrarentur.

Moschici demum Legati, tertius jam labitur annus, Regiam Mttem Leopolim adeuntes, hoc inter colloquia cum Senatu fassi sunt. accepisse nempe à Suecis, quod ômissio Titulorum in privatorum literis ex privatâ occasione ad Magnum Ducem suum datis, crimen sit pacem & quævis fœdera rumpere valens; vt non obscurè inde colligi possit, Tractatus cum Legatis Ejusdem Magni Moschorum Ducis eodem fere tempore à Suecis Stockolmij habitos & (quod publicum Iubilum cum tormentorum explosione indicavit) conclusos, circa aggressionem Lithuaniæ versatos fuisse, quod & eventus paulò post confirmavit. Vt taceamus cum aliis Principibus relationem ad Poloniam habentibus, & cum varijs ejus Subditis tentata molimina, factas pollicitationes, & data consilia, vt illos cum Poloniæ præjudicio aliquomodo pervertere possent.

Vno verbo: Apparet Suecos illud hîc consulto fecisse, quod Figulis, quando vasa statim post elaborationem frangunt, casu accidit, quos, si quis tunc causæ ignarus inspiceret, crederet facile, illos non ad vsum aliorum vasa finxisse, sed illa eâ intentione elaborâsse, ut aliquid ad destruendum haberent.

At, hæc incidenter Sufficit, superiori narratione Actionum sub regimine Christinæ subsecutarum, breviter nos ostẽdisse, non habere Suecos reale fundamentum vnde inferant vel amorẽ, vel amicitiæ pacisq; studium, & multominus vllum obligatorium actum erga Regẽ & Rempub. Polonam ex illorum consilijs processisse, imò potius hostilis animi signa vndiquaq; apparere, & (quod majus) ex parte illorum Fœdus & Inducias multoties fractas & enormiter violatas fuisse.

Sed

Sed & ultra processerunt, nam vix Christina, Suecicorum consiliorum violentiæ forsan impatiens & pertæsa, Regno se abdicaverat, cogitationes Regnum Poloniæ tot hostium inundatione obrutum devastandi serio amplexi, illius Regem repentinis & minimè ante à manifestatis armis, contra omne fas & æquum adorsi sunt.

Nos hucusq; prætextus omnes justi belli è medio sustulimus, &,re, ut durante toto hoc tempore Induciarum gesta est, accurate enucleata, quomodo Induciæ à Suecis ipsis multifariam violatæ sint, in medium protulimus. Ad duo tantum Suecici Scripti puncta nihil respondimus consulto hic reservata, vt probata prius Polonorum innocentia & Suecorum culpa, de eorum etiam animo paci semper adverso, clariorem indè consequentiam eliceremus.

Dicunt enim primo, in Pactis extare: *quod licet Tractatus pacis perpetuæ semel iterumq; non successisset, firmas nihilominus & inviolabiles manere debuisse Inducias*; quod & nos fatemur. Posteà subiungunt: *attamen cum nihil præsidii in Pactis habuerit Sac. Reg. Mtās, quippe toties à Rege Poloniæ violatis, ad arma recurrere necessum eidem fuit* (& paulo post) *nec sine maximo detrimento Sac. Reg. Mtis. Regniq; Sueciæ expectari Pactorum exitus potuisset, tam frequentibus & exitialibus Regis Poloniæ machinationibus.*

Secundo: *contra sensum esse Pactorum, ut pluries quam bis Commissarii utriusq; gentis convenirent, nam verba illa semel iterumq; non pro pluries repetitis vicibus accipi debere, sed pro binis tantum: ne repetitus sæpissimè congressus, mentes exacerbaret, & Partes omnium gentium ludibrio exponeret, maximarumq; impensarum causa esset.* Hæc illi, per modum responsionis ad Regis Poloniæ obiectiones Spiritu Prophetico prævisas, scribunt: & excusatione non petita manifeste semetipsos accusant & convincunt.

Sed, vt evidentius pateat, reducamus in unum illorum duorum

duorum punctorum sensum. Prætendunt Sueci vigore Pactorum non teneri nisi ad illos duos congressus jam præteritos: & ne illis obyceretur, quod questio non sit de re-iteratione congressus, sed de integritate Induciarum, subjungunt: debuisse Inducias rumpere quia securitatem non habebant contra exitiales machinationes Regis Poloniæ.

Negare imprimis necesse est, verba illa *semel atq; iterum* bis tantum significare; ne fateri videamur, Latium à Sueciâ interpretationes recipere debere. Nam, Latinâ linguâ bis notat dualitatem: iterum verò, numerum quoties libuerit sumptum. Et communiter dicitur, res decies centies, &c. iterata, non dualisata.

Ostensum deinde est superius, Regem Poloniæ nec cogitatione Inducias violâsse, tantum abest, quod aliquid contra Regem Regnumq; Sueciæ molitus sit. Præterea, Rex Possessor modernus Sueciæ, Literis præinsertis in Iulio Anni præteriti Millesimi Sexcentesimi Quinquagesimi Quarti ad Regem Poloniæ datis, non solum illæsam illam continuationem Induciarum, quam Nos asserimus, confirmat; sed penè totus in contestationibus amoris, & omnium prosperitatum appræcationibus, diffunditur: Propinqui sanguinis nexum commemorat, & gratam suam operam si in quâ re præstare poterit, verbis affectu plenis offert. At, post annum insperatè & inter pacis Tractatus, Regnum illi inuadit, occupat, deuastat: Loca DEO Sacra polluit: Provincias cæde, cineribus, & ruinis implet: omnia susq; deq; vertit. Quidnam tam grande committere potuit Rex Poloniæ vnius anni spatio, quod iugulum Regni Sueciæ non esset ab eius insidiis securum? Quod necesse foret, vel ad vim propulsandam, vel ad incolumitatem tuendam, faces aptare dextris & enses? Scrutemur quid fecerit Rex Poloniæ illo anno, & quid illi acciderit, vt inde colligere possimus illius in Sueciam animum.

 Sanè

Sanè nihil inueniri potest præter hoc, quod, sacramento pacis perpetuæ securus à Magno Duce Moschouiæ bello adorsus fuerit: & quod totâ hyeme, ab eodem cum Cozacis coniuncto, bello distentus, Exercitum suum aliquatenus debilitauerit. Ergo non vllæ iniuriæ, non vllus timor exitij; non petitum iugulum, sed simpliciter, occasio commodè inuadendi & occupandi Regnum, Suecos ad frangendum fœdus & violandas Inducias impulit.

Sed esto: non tenebamini, iuxta vestra commenta, nisi bis tantum Lubecam congredi: Rex Poloniæ otiosus & altissimâ pace fruens, occupationem Regni Sueciæ, iuxta vestras suppositiones, assiduè meditebatur: vno verbo; non eratis Induciarum sanctitate securi. Quare ergo non amplexi estis pacem, quam vobis citra omnes sumptus itinerum & citra quævis Gentium ludibria, obtulere domi vestræ Stockolmi Legati Poloni æstate præterita? quare iisdem, quando prævidenti prudentia omnibus vestris protelationibus & subterfugiis obviam ibant, respondistis, velle vos sub clypeo pacem tractare? Profectò, in eum qui Iure agere & satisfacere paratus est, nefas bellum sumere, tanquam in Inimicum Iure, idcirco, obstupuere optimi Legati, quando loco tractationis pacis, bellum illis Stockolmi primum denunciastis: & exprobrantibus illis, vos sine vlla iusta causa, & sine denunciatione belli Regno innoxio arma inferre, famam publicam clarigationem supplere respondistis: Famam nempe illam, Cuius incertitudine neminem petebatis, quia omnes: Cuius rumoribus atq; auditionibus nunquam permovetur Prudentia, vt de summis rebus sacramento firmatis temerè consilia ineat. Nihil demum proficere potuerunt etiam si, quid tandem futurum esset de summa rei controversæ, vt injustia arma vestra sisterent, in ipso Legationis suæ exordio declarassent. Sed etiam post inuasionem Regni, quare pacem

toties